

Українські Вісті

UKRAINIAN NEWS

Середа, 9 червня 1948 р. Ч. 47 (199) Рік IV
Mittwoch, 9. Juni 1948 Nr. 47 (199) Jahrgang IV

Ціна 1 п.м.

Рефлексія дня

Багальний військовий вишкіл в Югославії

БЕОГРАД (Дена-Ройтер). 4 червня. Югославський уряд видав у середу розпорядження про загальний військовий вишкіл, щоб підготувати країну на випадок війни. Вишкіл починається ще на шкільній лаві. Жінки до 27 років, що не мають дітей нижче 7 років, мусять так само проходити передвоєнний вишкіл.

Кабінет д-ра Малана

КАПШТАДТ (ІНС). 4 червня. Новий південноафриканський кабінет складається, за винятком одного представника партії африканерів, лише з націоналістів. Прем'єр-міністр Малан призначив себе самого на міністра закордонних справ.

Страйки в Італії

РИМ (Зюдена-АФП). 4 червня. Під час кількох денних страйку сільськогосподарських робітників у провінції Кремона дійшло до багатьох сутичок. Поліція заарештувала багатьох осіб.

Мобілізація індонезійської армії

ДЖОДЖЯКАРТА (ЮП). 5 червня. Генерал Зюдерман, як головнокомандувач збройних сил Індонезійської республіки, знову видав наказ про мобілізацію армії.

Юліана — голландська королева

ГААГА (ЮП). 4 червня. 4 червня п. р. голландська королева Вільгельміна хоче зректися королівського престолу на користь своєї дочки принцеси Юліани. 6 вересня принцеса урочисто складе присягу, як нова королева Голландії.

Жести прихильності СССР до фінських... комуністів

ГЕЛЬСІНКИ (Дена). 4 червня. Советський Союз у четвер повідомив про своє рішення зменшити на половину відшкодування, що їх має ще платити Советському Союзу Фінляндія. Сума скреслених репарацій становить 70 мільйонів доларів. Повідомляючи про своє рішення, Советський Союз звернув увагу фінського уряду на те, що по пільгу треба віднести на рахунок ініціативи трьох комуністичних міністрів Фінляндії.

Ці три комуністичні міністри—Я. Лейно, Я. Мурто і М. Янгунен—саме тоді, як президент Паасікві звільнив Лейно, в різних промовах пропонували, щоб Советський Союз погодився зменшити фінські репарації.

Протягом 8 років Фінляндія мала сплатити СССР 300 мільйонів доларів. Сподіваються, що зменшення репарацій позитивно вплине на торговельний баланс і стабілізує

25%-ве скорочення Маршального плану

Асигнаційний комітет палати депутатів рекомендує скоротити програму реконструкції Європи—Гострі відгуки преси

ВАШІНГТОН (Дена). 4 червня. Асигнаційний комітет палати депутатів запропонував у четвер скоротити на 25% програму допомоги Європі та інші чужоземні допомогіві програми. Це 25% скорочення нестане наслідком того, що коштів, передбачених на ЕРП (програму відбудови Європи) на допомогу Греції, Туреччині, Трієстові і Китаєві, мусить вистачити на 15 місяців, а не на 12, як це вирішив спочатку Конгрес.

Зокрема комітет рекомендує такі грошові фонди:

1. ЕРП 17 європейських країн—4 мільярди доларів; скорочення—245 мільйонів. 1 мільярд доларів дасть американський Експортно-імпорتنний банк.

2. Китай—400 мільйонів доларів; скорочення—63 мільйони.

3. Греція і Туреччина—200 мільйонів доларів на військові потреби; скорочення—75 мільйонів.

4. Окупаційні кошти і допомогіві фонди для окупованих теренів (Німеччина, Австрія, Корея, Японія та о-ви Рюк'ю) 1,250 мільярда доларів (без скорочення).

5. Міжнародна Організація Втікачів—70,7 мільйона доларів (без скорочень).

6. Міжнародний Дитячий Фонд—60 мільйонів (без скорочення).

Однібічні заходи СССР в Берліні

БЕРЛІН (ШТН). 5 червня. Советська окупаційна влада в Берліні опублікувала в п'ятницю наказ генерала Котікова, який (наказ) порушує єдиний підхід до питання заробітної плати та умов праці в Берліні. Бувши однібічним заходом союзної комендатури, наказ передбачає підвищення заробітної плати на 15-20%, видачу 150 000 порцій теплої їжі і поліпшення житлових умов робітників і службовців Східного сектору Берліну. На останньому засіданні союзної комендатури британський міський комендант генерал Герберт вимагав підвищити на 15% заробітну плату для всіх робітників. Хоч американський і французький коменданти з ним погоджувалися, у цьому питанні не можна було дійти до згоди. На наступному засіданні союзної комендатури американці і французи мали знову подати пропозиції про підвищення заробітної плати в Берліні. Ожж наказ Котікова вважають за пропагандистський захід, тим більше, що кілька місяців тому СССР відкинув британські пропозиції про підвищення заробітної плати.

Соціалістичний конгрес — проти Ненні

ВІДЕНЬ (ЮП). 4 червня. Міжнародний соціалістичний конгрес у Відні повідомив про „тимчасове“ вилучення з своїх лав італійських лівих соціалістів А. Ненні, тобто вилучення до того часу, доки вони не припинять зв'язків з комуністами. Їхнє прийняття відбудеться тільки після злиття з соціалістами Сарагата, які з свого боку, прийняті до міжнародної соціалістичної спільноти, як повноправні члени. Одного представника групи Ненні допущено на конференцію, як спостерігача.

Зменшення харчових приділів для ДП?

Грошові фонди, призначені для Міжнародної Організації Втікачів, залишатимуться заблокованими доти, доки переміщені особи не одержуватимуть ту саму кількість калорій, що й інші мешканці країни, в якій вони, ДП, живуть. Спікер комітету заявив, що деякі члени комітету гадають, що переміщені особи одержують більше харчів, ніж німці й австрійці. А тому, за його словами, комітет рекомендує зменшити харчові приділи для ДП.

„Руки геть від ЕРП“

ЛОНДОН (АП). 4 червня. Вістка про вимогу асигнаційного комітету палати депутатів скоротити допомогу Європі викликала в пресі стихійну і гостру реакцію.

ЛОНДОН (Зюдена-АФП). З приводу вимоги скоротити Маршалів план лон-

донська газета „Фіненшпін Таймс“ констатує, що ставлення американського Конгресу до програми відбудови Європи змінилося. В США чверть року тому страх перед комунізмом та економічним заломленням Європи, мовляв, зменшився.

ВАШІНГТОН (БЕС). У статті „Руки геть від ЕРП“ американська газета „Нью-Йорк Таймс“ рішуче висловила проти скорочення допомогіві фондів. Газета пише, що скорочення програми означає зраду американських зобов'язань і неповагу до волі Конгресу.

ВАШІНГТОН (Дена-Ройтер). Американський міністр закордонних справ Маршал у п'ятницю заявив, що запропоноване асигнаційним комітетом палати депутатів 25% скорочення програми відбудови Європи, якщо його затвердить Конгрес, перетворить план відбудови Європи на звичайну допомогіву програму. А така зміна, за словами Маршала, мала б серйозні політичні наслідки у всій Західній Європі.

Навколо питання перемир'я в Палестині

ЛЕЙК САКСЕС (ЮП). 4 червня. Рада Безпеки доручила посередникові ООН графові Ф.Бернадоттові визначити дату перемир'я в Палестині. Бернадотт, який останніми днями відбував наради з ворожими сторонами в Аммані, Тель Авіві і Каїрі, рішучо виступив проти чуток, нібито він призначив за початок перемир'я дев'яту годину неділі. За його словами, спочатку переговори триватимуть далі, бо треба ще усунути деякі труднощі. Рада Безпеки дивиться на здійснення перемир'я не дуже оптимістично. Адже, як жидівські представники, так і арабські делегати під час гострого обміну думок відкинули її вимоги.

З одного комунікату жидівської армії виходить, нібито жиди успішним нападом здобули місто Єнін—арабський опірний пункт. Так само вони провели напад на містеч-

ко Ісдут поблизу своєї столиці Тель Авіву. Цей напад підтримували літаки та артилерія. Одночасно, за повідомленням Ройтера, іракські бомбардувальники вчинили напад на воєнно-важливі пункти Тель Авіву. Єгипетські кораблі обстріляли порт Цезарею. Арабські повідомлення заперечують успіхи жидів коло Єніну і з свого боку, твердять, що жидівський напад відбито з великими втратами для жидів.

Англія припинила вивіз зброї

ЛОНДОН (Дена-Ройтер). 4 червня. В четвер Великобританія наклала заборону на вивіз воєнних матеріалів до країн Середнього Сходу. Міністерство торгівлі скасувало дозвіл на вивіз воєнних матеріалів до Єгипту, Іраку, Палестини, Трансйорданії, Сирії, Лівану, Савді-Аравії та Ємену. Заборони імпорту підлягають: літаки, авіаційні мотори і замініні частини, ручна й вогнепальна зброя, вибухові речовини, хемічні бойові речовини і вогнемети.

Безкровна революція в Парагваї

АСУНСІОН (ЮП). 4 червня. Після зречення дотеперішнього президента Парагваю Морініго верховний суддя країни Фрутос склав присягу, як тимчасовий президент. Морініго заарештовано й інтерновано.

Франція звільняє полонених

БАДЕН-БАДЕН (Зюдена). 4 червня. Всі німецькі полонені в Франції будуть звільнені до 31 грудня 1948 р.

Грецький уряд відкинув пропозицію Маркоса

АТЕНИ (Дена). 4 червня. З приводу пропозиції про мир, що її кілька днів тому висунув ген. Маркос, грецький міністр закордонних справ К. Тсалларіс сказав, що партизани мусять безумовно здатися, або їх знищити. Прем'єр-міністр Софуліс до цього додав, що пропозиція Маркоса є або ознакою слабости, або блефом, щоб виграти час і зібрати нові сили.

До видавничої спілки „УВ“

В зв'язку з переобтяженістю літературною працею цим складаю з себе обов'язки головного редактора часопису „Українські Вісті“, залишаючись членом редакційної колегії.

Іван БАГРЯНИЙ.

Данасві подарунки СССР

В останніх числах травня преса російської зони Німеччини широко рекламувала на перших сторінках вістку, що росіяни везуть до нужденної східної зони 20.000 тонн збіжжя. Одна берлінська газета назвала це „ділами, які говорять промовистіше, ніж порожні капіталістичні фрази авторів Маршального плану“.

Протягом 1947 р. США доставили до двозонної 4.000.000 тонн збіжжя (лише в березні цього року майже 300.000 тонн). Газети західних зон з почуття звичайної влчності, „для годиться“, відзначали цей факт, не збавляючись однак на фальшивий тон робленої екстази. Два приклади—два світи.

Советське рішення зменшити влітку фінські репарації — так само тільки пропагандистський передвборчий маневр Москви. Прокомуністичний фінський прем'єр-міністр Пеккала в своїй радіопрові сказав ясно, що советське рішення є „доказом російської дружби до Фінляндії“, а тому він закликає під час виборів 1-2 липня голосувати за тих кандидатів, які „знані, як справжні прихильники фінсько-російської дружби“.

В запалі „великодушності“ до маленької Фінляндії великий сусід так „розщедрився“, що сам запропонував, крім того, позичити їй аж... 5 мільйонів доларів (хай побачить фінський народ, що, маючи своїм спільником СССР, йому не конче потрібно звертатися за кредитами до американських капіталістів!).

Передвборчий подарунок для фінських комуністів — і своєрідний Данаів подарунок для фінського народу! Але після того, як Кремль не зміг добре пописуватися в Фінляндії своєю відвертою тактикою „дайом Гельсінкі“, — не до допомогіві йому, очевидно, й нові, вимушені залипання.

Тим часом кремлівська пропаганда машина крутиться далі. Немов за помахом чарівної палички, румунський комуністичний уряд вже й собі звернувся до Сталіна з проханням зменшити репараційні кошти. Доки розглядають його прохання, керівник угорських комуністів Ракоші запропонував своєму урядові зробити те саме. Про це в п'ятницю офіційно повідомило московське радіо, зачитавши під кінець телеграму вдячності від фінського президента на адресу Сталіна за „великодушну й ширшу допомогу“.

Що й казати: всесильні, передові люди оті комуністи!

За таких обставин недоречно скорочення програми відбудови спустошених війною країн дає великий козир советській пропаганді. От, мовляв, дивіться: СССР допомагає всім, чим тільки може, вилікувати рани, заподіяні війною, і послідовно провадить політику миру з усіма країнами світу, тоді як капіталістична Америка витрачає 13,5 мільярдів доларів на приготування до нової війни. А що 5 червня п. р. минав рік з дня відомої промови Маршала в Гарвардському університеті, то московські пропагандисти з тим більшим успіхом здвонять у своїй сфері впливу про „остаточне викриття імперіалістичної суті Маршального плану“.

А. РОМАШКО

Успіхи китайських урядових військ

ШАНХАЙ (НДФ). Китайські урядові війська повідомили про здобуття міста Ченю, розташованого за 175 км. на північний схід від Нанкіну. Це місто вважається за одну з найважливіших військових і політичних ключових позицій комуністів.

У Нанкіні вважають, що перемогу за одну з найбільших протягом минулих місяців. Висловлюючись з приводу успіху національних військ, спостерігачі урядових збройних сил заявляють, що ця перемога „захитала в своїх основах“ політичну організацію комуністів на півночі провінції К'янгсу.

Новий прем'єр Китаю д-р Вонг Вен-Гао. (Дена-ІНП)

Кандидат на президента США сенатор А. Г. Ванденберг. (Дена-ІНП)

І. БАГРЯНИЙ

Гістерика російського фашизму

Большевизм дістав законне і єдино-вірне визначення, як червоний російський фашизм, не тільки від нас, українців, грузин, білорусів і всіх поневолених червоною Москвою народів, а й від мислячих людей всього світу. Зокрема таке визначення він має і в сьогоднішній американській політичній публіцистиці. Так, це — російський фашизм, з усіма його атрибутами: тоталізм, жорстоким терором, антидемократизмом, насильною асиміляцією і денационалізацією всіх національностей, насильним щепленням російської культури і російської історії всім націям, що входять в склад СРСР, культ російського народу, його "вищості", "вибраності" і т. д. Сьогодні ніхто вже не оспорує мерзості цієї імперіалістичної антилюдської системи.

Сьогодні на арену, поруч із червоним російським фашизмом, виходить і білий російський фашизм, який хоче бути спадкоємцем першого, "рятуючи" ніби Росію від цього першого. Це є, власне, дві сторони тієї самої медалі. В цілому медаль та називається російським фашизмом в повній його величчії й красі.

Ще вчора підві половини — біла й червона — йшли до зближення й представники першої (усами своїх емігрантських діячів) висловлювали москowsьким червоним імперіалістам свої гратуляції з приводу утримання ними Росії в цілості, в такій от формі:

"Вот молодці! Чего не сделали, Деникин, Колчак и Юденич, то сделали большевики — собрали Русь воедино!" За це большевики поробили російській реакції поступки в своїй внутрішній політиці.

При всіх своїх домашніх сварках ці два близнюки в одному вповні солідарні: зберегти російську імперію за всяку ціну. Звідси й теза Керенського про те, що "Ліпше поганий диктатор, ніж різати живе тіло Росії!" Це найновіший крик російського білого фашизму. Він же є й криком червоного.

В шуканні порятунку від грядущої погибелі імперії, збірний російський фашизм доходить до гістерії, і, забуваючи раз-у-раз про різницю, б'є в одному спільному напрямку. Нижче ми наводимо цитату і просимо читачів відгадати з якого арсеналу вона взята — з "білого" чи "червоного":

"Многие политические группировки... толкуют о реставрации прежней России 'Единой и Неделимой'... и игнорируют интересы других народов населяющих Россию, украинские националисты-галичане, политиканствующие авантюристы, толкующие о 'независимой Казакії', националисты белорусские, армянские, туркменские, чувашские и другие, мутящие свои народы лживыми лозунгами о борьбе за свои 'отдельные и независимые', и непременно 'великие державы', все эти политические дегенераты и клкуши, просто-напросто являются врагами своих народов, предателями их интересов..." і т. д. (підкреслення за оригіналом).

Дев'яносто дев'ять процентів читачів подумают напевне, що це взяте з большевицького арсеналу. Це ж та сама формула, яку ми чули десятки років із джерел большевицької пропаганди. Але це взяте з емігрантської відозви т. зв. "Центра національно-освободительной борьбы народов России". Ця відозва поширюється серед українського й іншого робітництва в Бельгії.

Цей документ свідчить, що і червоний і білий російський фашизм б'ють в одному напрямку і оперують тими самими засобами. У авторів цієї цитати вистачає нахабства й цинізму подавати цю фашистську жовч як боротьбу за "освобождение народов России". "Освобождение" від чого? З тексту виходить, що від власної свободи і національної гідності. І саме тому всі неросійські політичні "групировки" іменуються "дегенератами" і "клкушами", просто-напросто "врагами своих народов", "предателями их

интересов", бо вони, бач, хочуть мати свої "отдельные и независимые державы".

І це тоді, коли гасла Атлантичної Хартії є діючими і визнаними у всьому світі та поширені на всі поневолені нації, — це сьогодні, в часах великого всесвітнього руху до свободи і демократії. І ось такі гістеричні лементи. Імперіалістичний, фашистський російський мотлох пустився берега в своїй гістерії. А гістерія ця випливає з розпучливих намагань запобігти неминучому розвалові російської тюрми народів, з шукань способів зберегти ту імперію в новій формі, перебираючи її від большевиків. А головне — з явної безвиглядності цих намагань.

Таким писанням рябіє сьогодні вся емігрантська російська писанина, включаючи сюди й писання російських соціалістів (про що ми вже недавно наводили документи). Безліч подібних документів стверджують, що декларативна ненависть до большевизму в цих білих фашистів — "собирателей земли русской" йде зовсім по іншій лінії. Вони, бач, не можуть простити большевизмові найбільшого "злочину", а саме — що він, хоч і хотів, але не зміг остаточно задушити відосередніх стремлень низки народів і насамперед українського народу, пробуджених великою революцією 1917-20 років; що, попри весь найжахливіший терор і криваві масакри, все ж таки не зміг ліквідувати волі тих народів до національної свободи і незалежності, а, не змігши, мусів іти на поступки. Ось де корінь великої ненависті білого російського фашизму до червоного.

Ми ненавидимо большевизм за те, що нашою національною людністю, а насамперед інтелігенцією (українською, білорусською, грузинською, казаською, узбецькою), нашими письменниками, вчителями, інженерами, політиками й військовими наповнено й наповнюється всі тюрми й концентраки СРСР, пекло червоної Росії. І ось цю людність так само збирають саджати й четвертувати і представники білого російського фашизму, називаючи це "борьбой за освобождение народов России".

Перед нами згадана відозва і низка інших, а в числі їх чухновська гістерична писанина. Головна причина цієї гістерії — страх білого російського фашизму перед активізацією українських політичних і культурних сил, що вийшли з великої підсоветської України. Цебто страх перед активізацією України, як такої. Вони б хотіли мати український нарід в рубриці "єдиного" російського народу, а тут тобі маєш! І вони йдуть по традиційній російській лінії, по лінії салтиковського самодура, — закресляти геть те, що не бажане. Вони хочуть звести цілу українську справу до карикатури, до дрібниці, до аспірації якоїсь купки "галичан" і все. Звідси у всіх їхніх писаннях до слів "українські самостійники" конче додається "галичане", і "галиційський язык", "галиційская Украина" тощо. А з острахом оминається зовсім факт активізації України як цілої країни, подається як "малоросію", або ж... як "большевицкое дикое поле".

Так пишуть часом і наші рідні барагури, запихаючи Велику Україну і її політичні та культурні сили в ту саму рубрику...

Але українська проблема, попри все, та, стоїть на весь зріст і не дає спати вже цілі десятиліття ані червоному, ані білому російському фашизмові. Бо поставив цю проблему весь український нарід, а не "купка галичан". Галичина склала багато жертв і крові за цілу справу української національної свободи й незалежності, так само як і кожна з українських провінцій, і складе їх знову, але зовсім не підмінючи собою цілості. Це прекрасно знають російські фашисти обох мастей. Вони знають на своїй власній шкірі, що в 1917-19 рр. з арміями білих і

червоних російських імперіалістів билася не "купка галичан", а об'єднаний сорокомільйоновий український нарід. Вони знають, що Сталін протягом 30 років виповнював тюрми не "галиційськими сепартистами", а національним активом цілого українського народу, що не складав зброї у боротьбі проти напастника.

Біло-фашисти це добре знають і саме тому хочуть українську справу звзяти до масштабів "галицької" провінції. Вони так хочуть. Вони того потребують. Інакше їм — загибель, і цілій їхній російській імперії. Тому вони намагаються баламутити голову українцям, що, мовляв, ніякої української боротьби не існує, а є лише "галиційская", "грекокатолическая" мафія. І навіть України як такої не існує, а лише "малоросія". Щоб це переконувало, вони підписують подібні писання псевдами на "єнко". Скажемо, якийсь Бутенко, або що. Ось, мовляв, самі "молоросі" що про себе говорять. Дуже прозоро і дуже глибоко. І безмежно нахабно.

Не збираємося дискутувати з таким нахабством, лише констатуємо, що російський білий фашизм вправ у гістерію. А щоб потішити — можемо тільки сказати: Шкода йому, панове! Ані української вільної боротьби не звести вам до масштабів "галиційської" провінції, ані вільної боротьби всіх народів — поневолених вашим червоним близнюком, не звести до рубрики кримінальних злочинств, ані України, найбільшої і найнебезпечнішої з усіх поневолених націй для російського фашизму, ви не закреслите. Даремне ви висмокуєте з пальця різні "наукові аргументи" про те, була чи не була Україна, є чи немає її. Кому вони потрібні, ваші аргументи? Тридцять років тому український нарід багнетом підписав і кров'ю ствердив поняття — Україна і д скусія вичерпалась. І після того цілих 30 років той нарід безперервно кров'ю і жертвами це поняття стверджує. І це є аргумент. Це закон — навіть для Сталіна.

І даремне ви витягаєте різних "єнків" вчити нас історії. Замість усіх їхніх "історичних довідок" ми хочемо навести лише довідку до вашого відому в формі ось такого запитання:

Завіщо Мазепа відрубав Кочубееві голову? І коли це було?

А було це ще двісті років тому. І відрубав Мазепа Кочубееві голову за зраду українському народові, за холуйське вислужування перед деспотом України царем Петром І. На таких фактах треба вчитися, панове, щоб не вийшло помилки.

І червоний і білий російський фашизм виступають від імені російського народу. Але ми знаємо, що ніхто їх на те не уповноважував. Через те, в боротьбі за новий порядок на місці сталінської тюрми народів, ми не тільки не оголошуємо війни російському народові, а апелюємо й апелюватимемо до нього з закликом: у великій демократичній революції знести раз і назавжди імперіалістичний російський концетрак, утримуваний коштом і на шкоду дійсним національним інтересам самої Росії. Ми апелюємо до справжнього російського народу, і зовсім не апелюємо до російського імперіалістичного мотлоху. Цьому останньому, на його намагання викреслити Україну навіть із словника, ми кажемо:

Пощо так лізти із шкпирі? Скоро прийде час і це питання про Україну і про всі "українці" ще раз буде поставлене на голосування і голосувати будемо так, як за Мазепи та в 1920 рр. — багнетом. І тоді попросимо виставити ваші аргументи про "галичан", про "іменників" і "предателей" тощо. Тут ви матимете нагоду говорити з усіма отими "інородцями", яких сьогодні шельмуєте за їхні сепаратистичні тенденції. І навіть — з власним російським народом, який питає з вас: навіщо нацьковували на нього його сусідів. Тоді попросимо виставити всі ваші аргументи, які ви маєте в своєму фашистському арсеналі сьогодні. Знаємо, що тоді російський білий і червоний фашизм стануть пліч-опліч, здійснюючи сьогоднішній девіз Керенського: "ліпше поганий диктатор, аніж різати живе тіло Росії". Але то все буде марно.

Бо разом із сталінською клікою вам не лишиться місця у вашій власній Росії і доведеться йти на історичний суд перед лицем усіх справді звільнених "народів Росії", в тім числі і російського народу, і відповідати за ту різанину, яку ви готували сьогодні, опановані фашистсько-імперіалістичною гістерією.

М а л и й і н ф о р м а т о р

Бурхливе засідання італійського парламенту

РИМ (Дена). За повідомленням агенції ІНС, під час бурхливого засідання у вівторок, 1 червня, італійський прем'єр — міністер де Гаспері представив італійській палаті депутатів свій новий кабінет і виклав програму свого уряду.

В своїй промові де Гаспері відверто заявив, що італійська внутрішня ізовнішня політика тісно зв'язана з Маршаловим пляном. Ця промова часто припинялася вигуками, а один раз дійшло трохи не

до бійки. Прем'єр — міністер вказав крайнім лівим на те, що їхня воля пануватиметься, однак уряд суворо контролюватиме страйки і виступатиме проти всіх насильницьких заходів та нелегальних методів.

Нові бої в районі Коніци АТЕНИ (НдФ). За повідомленням радіостанції військ генерала Маркоса, в районі Коніци йдуть тепер запеклі бої. В радіотрансляції говориться, що повстанська артилерія обстріляла ворожі позиції і скупчення військ поблизу Коніци.

Жиди бомбардували Амман

АММАН (Зюдена — АФП). Жидівські бомбардувальники скинули вибухові і запальні бомби на місто Амман і зокрема на королівський палац. Єгипетський прем'єр — міністер і голова Арабської Ліги з приводу цього заявив, що цей на

пад на місто, в якому немає військових споруд, є огидним злочином. У вечірні години всьому населенню міста заборонено виходити на вулицю. Кілька бомб упало на аеродром Royal-Air-Force і пошкодило британські машини.

Американський "поїзд дружби" до... СССР

НЬЮ-ЙОРК (НдФ). Американський журналіст Персон, організатор "поїздів дружби", що вже доставили до Європи велику кількість харчових продуктів, опублікував одкритий лист до Сталіна, в якому він заявляє, що він міг би підготувати в США новий "поїзд дружби" на користь советських дітей. Передумовою для цього була б, мовляв, готовість Советського Союзу підняти "кінчик залізної заслони".

Вбито російського майора

БЕРЛІН (ЮП). З червня. Одного російського майора, призначеного до російської військової місії в британсь-

кій зоні, знайдено у вівторок на балконі його помешкання в Бад Зальцфелені тяжко пораненим у голову. Він помер через одну годину після перерезання до лікарні.

Конференція Британської спільноти народів

ЛОНДОН (ЮП). Наступного місяця в Лондоні скликається конференція Британської спільноти народів. На ній обговорюватимуться питання дипломатичних взаємин, оборони та економічних зв'язків між Великобританією і домініонами. Конференція відкритиметься, ймовірно, 8 липня.

Україна за залізною заслоною (радіонотатки)

Дутий пріоритет. Большевики вже 30 років "наздоганяють та випереджають" Америку, але наслідки від цього незначні. Отож, щоб підняти свій престиж в очах советських громадян, вони притягають собі на допомогу навіть мертвих. Останнім часом при Академіях наук, отож і при Академії Наук УССР, створено спеціальні "Комісії по історії вітчизняної науки та техніки". Ці комісії перевертають всі архіви за останні 200-300 років і, як повідомляють советські часописи та радіо, щоразу знаходять там нові "документи", що свідчать про пріоритет російської науки над закордонною. З публікацій цих комісій, а також з виступів советських учених виявляється, що нібито Росія — батьківщина радіо, що Росія — батьківщина кораблебудівництва, що росіяни — і не в 18-му, як це дехто гадає, а ще в 17 столітті — відкрили північні землі американського континенту, що творцем першого в світі аероплану був російський конструктор Олександр Можайський, що гусеничний трактор винайшов не англієць в 1912 році, а росіянин Федір Блинов у 1880 році, що пеніцилін так само винайшли росіяни, що... Та досить і наведених прикладів! Після цього культурний світ не здивується навіть тоді, коли советські вчені почнуть твердити, що біблійний рай містився на тому терені, де тепер розташоване російське місто Калуга, і що Адам з Свою розмовляли виключно російською мовою.

"Далекий рейс" і "Близький рейс". У 3-му числі журналу "Дніпро" за 1948 р. надруковані нариси Гайдаєнка під назвою "Далекий рейс". Як інтурман советського судна "Зоря", автор побував у багатьох світових портах і де він тільки виходив на берег — чи в Порт-Саїді, чи в Калькутті, чи в Буенос-Айресі — всюди, насамперед, натикався на "рабів", що над їхніми спинами висистують нагай капіталістичних погоничів". Усе це так, усе це добре! Але ще ліпше було б, коли б журнал "Дніпро" слідом за нарисами Гайдаєнка "Далекий рейс" надрукував би чіткі нариси під назвою "Близький рейс", в яких би висвітлювалося становище советських рабів, що над їхніми спинами висистують не капіталістичні, а комуністичні нагай. Тим паче, що для того, щоб написати "Близький рейс", не треба вирушати в далеку путь, — досить побувати в советських концтаборах, на лісорозробках та на різних "стройках", де сталінські держиморди гноять сотні тисяч українців.

В ЧСР замордовано видатного комуніста

ПРАГА (ЮП). А. Шрама, члена Центрального Комітету комуністичної партії Чехо-Словаччини, забито трьома пострілами в його власному мешканні.

Шрам став відомим, насамперед, як вишколовач партизанів під час війни.

Одруження екс-короля Михайла відкладено

АТЕНИ (Дена-Ройтер). З червня. Заплановані на суботу заручини румунського екс-короля Михайла з принцесою Анною Пармюю Бурбонською відкладено на невизначений час, з огляду на "раптове захворювання принцеси". Наречені мали зустрітись в середу в грецькій столиці.

Дворічна військова служба в Румунії

БУКАРЕШТ (НдФ). Термін служб в румунській армії збільшено з 18 місяців до 2 років. Цей захід умотивовується тим, що теперішній період служби недостатній, щоб дати новобранцям ґрунтовний військовий вишкіл. Чисельність румунської армії, визначена мирним договором на 130.000 воєнків включно з поліцією і прикордонною охороною, наслідком збільшення терміну військової служби однак не збільшиться.

Прохання соціалістів Ненні

РИМ (НдФ). 1 червня. Італійські ліві соціалісти на чолі з Ненні дали вказівки своїй делегації на міжнародну соціалістичну конференцію, що починається 3-го червня у Відні, щоб вона вимагала відкласти надалі всяке рішення з приводу вилучення соціалістів Ненні з "Коміско". Делегація вимагає від конференції, перше ніж ухвалити будь-які рішення в цій справі, почекати спочатку наслідків партійного конгресу соціалістів Ненні, що відбувається наприкінці червня в Генуї.

Знищення України останньою війною

Втрати, що їх зазнав підлий Сов. Союз у наслідок війни, за советськими джерелами, становлять астрономічну суму 679 мільярдів карбованців. Треба вважати, що майже половина цих втрат, тобто 339,5 мільярдів припадає на українські землі, знищені останньою війною так тотально, як тотально була й війна.

В останній війні, що здебільшого відбувалася на українській території, знищено всі ключеві й основні пункти народного господарства України, тоді як на території Росії воєнні дії охоплювали невелику частину країни і не могли спричинити таких великих втрат, як на Україні.

Наприклад, чужинське-обсерватор Едгар Снов (Edgar Snow) у статті "Знищення і відбудова України" пише: "Україна, найбагатша республіка Советського Союзу, від Карпат аж до Дону, мала, порівняно до інших країв, найбільше втрат. Її міста й господарство, її промисловість і культура були зовсім знищені. Вона втратила більше 10 мільйонів людей, крім тих, що були покликані до армії".

Число, може, дещо перебільшене, але, коли до воєнних втрат додати втрати людей, що їх в різний спосіб на українській землі "ліквідувало" советське НКВД і німецьке Гестапо, то це число не далеко відбігає від правди.

До цих жертв треба ще додати жертви советської армії, які становлять половину втрат усіх держав, тобто, як подає "Британська енциклопедія", 7,5 міль. осіб (жертви німецької армії за тими самими джерелами становлять 2,8 міль. воєнків), то з того числа найменше 1/3 втрат,

тобто 2,5 міль. слід приписати на українське населення. Виходить, Україна разом заплатила за останню війну життям понад 12,5 міль. людей, які впади за чужі інтереси. Господарські втрати такі великі, що їх скопити точними цифрами просто неможливо. Але й з тих цифр, які подаються офіційно советськими та іншими чинниками, можна виробити собі образ спустошення українських земель, яке проведено здебільшого планоно, за наказом Сталіна, що 3 липня 1941р. проголосив політику "спаленої землі". Згідно з цим наказом, червона армія, відступаючи перед німецьким наступом, палила й нищила не тільки всі харчові запаси й засоби, але й всі важливі господарські та культурні об'єкти.

За цим наказом, у серпні 1941р. червона армія знищила славнозвісний трофей НЕП'у і першої п'ятилітки на Україні — Дніпрельстан (який вже відбудовано). Тоді ж такі вивезено дуже багато машин з України на схід, де покладено нові основи під нові фабрики в Сибіру та в Середній Азії. Машини ці вже ніколи не вернуться на Україну.

А решта господарських і культурних надбань, яких не встигли знищити чи забрати більшовики, знищили або забрали пізніше німці, відступаючи з України.

Лише з самого Києва, як пише Едгар Снов, вивезли тоді коло 250.000 тягарових авт усякого доброго; подібне діялось і в інших містах. А чого не вдалося вивезти, те знищили.

За інформаціями керівника "Госплану", як подає згаданий автор далі, в самих лише містах Укра-

ни знищено понад 2 міль. кв. м. житлової площі, не враховуючи сюди сіл, де були теж великі спустошення. Напр., у самій Полтавській області знищено коло 100.000 селянських будинків з усіх 362.000, тобто 27%. В області Кам'яця Подільського 562 сіл зрівняно з землею і так було майже і в кожній частині української землі. Загально знищено в СССР 1.710 міст і 70.000 сіл і осель (разом знищено зовсім або частинно 6 міль. будинків), які треба було відбудувати. З того треба рахувати коло 60-75% на втрати українських міст і сіл. Понад 25 міль. людей лишилось без даху над головою, не враховуючи сюди грабунків і знищення приватного рухомого майна.

Не менші втрати і в промисловості. Загально в західній частині СССР знищено 31.850 промислових підприємств, у яких працювало коло 4 міль. робітників. Зокрема, знищено 1135 вугільних шахт ("Die Wirtschaft" ч. 4, за 1947 р., стаття "Im zweiten Planjahr", ст. 128) більшість в Донецькому басейні, в яких працювало 387.000 робітників, що видобували понад 100 міль. тонн вугілля річно. Знищено понад 3.000 нафтових шибів у Майкопі, Грозному і на Півкарпатті, які давали до 5 міль. тонн нафтової ропи в рік.

Крім цього, зруйновано 61 велику електроцентралю (включаючи сюди і Дніпрельстан) та багато малих електростанцій, які разом продукували до 5 міль. кіловатів струму; знищено понад 12.000 будинків і біля 10.000 км. електричних проводів, 14.000 парових казанів; 1.400 турбін і 11.000 електричних генераторів вивезено до Німеччини.

Частинно або цілком знищено 37 фабрик заліза—більшість з них в Кривому Розі та на Керченському півострові,—в яких продукувало 11 міль. тонн заліза, 10 міль. тонн сталі та 8 міль. тонн вальцованого заліза в рік. Знищено 62 високі печі, 213 мартенівських печей, 48 вальцівень і 4.740 коксових печей, річна продукція 19 міль. тонн коксу), знищено 29 фабрик вогнетривалих виробів і 18 родовищ залізної руди—ці останні давали понад 20 міль. тонн продукції.

749 фабрик будови машин, що давали працю для 919.000 робітників зруйнували німці при відступі. В цей час зроблено непридатними для вжитку 26 головних залізничних ліній, а 8 ліній легко ушкоджено. Знищено 65.000 км. залізничних рейок, пів міль. км. залізничних телефонних проводів, 13000 заліз-

Так димилась Україна 1941 року

них мостів (загальна довжина до 300 км.), 4.100 станцій, 1200 водяних pomp для локомотивів, 1600 водних веж і 3.200 гідрантів. Крім цього, знищено 317 депо для паровиків, 129 варстатів для направи паротягів і вагонів та інші важливі залізничні заводи. Поза тим, зовсім знищено або ушкоджено 15.800 паропотягів і електротягів і 428.000 вагонів.

Француз П'єрр Кот оцінює всі матеріальні втрати на Україні на 50 мільярдів доларів, а всі втрати СССР на 350 мільярдів, однак треба рахувати, що втрати України дещо вищі і вони становитимуть, якщо не половину, то найменше 1/3 усіх втрат СССР.

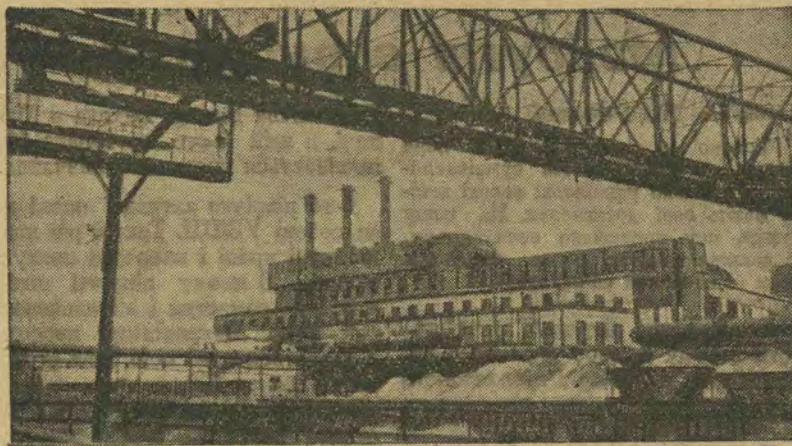
Знаючи загальні втрати України, можемо їх порівняти з цифрами останнього п'ятилітнього плану та з цифрами довоєнного стану і на основі цього поробити висновки

про ролі народного господарства України в економіці цілого СССР.

Враховуючи оцінку втрат советськими і чужими знавцями, можемо оцінити, чи намічений останній п'ятирічний план СССР осягне свою мету чи ні. Як знаємо, совети всі свої втрати оцінюють на 679 мільярдів крб, або за америк.-англійською оцінкою 350 мільярдів, а на переведення цілого п'ятилітнього плану призначено тільки 250 мільярдів карб. Частину капіталу, потрібного для відбудови, заступають примусово працею громадян.

Все ж таки, перспективи на 100%-ву відбудову народ. господарства СССР до рівня передвоєнного стану малореальні і треба припускати вже тепер, що намічені планом роботи для відбудови знищеного господарства СССР через обмежений капітовклад не будуть виконані.

А. КАЧОР

Україна. Електровня в Микіївці

ПРО ДЕЯКІ ХВОРОБИ НАШОГО СУСПІЛЬСТВА

Початок 1948-го р. позначений в галузі української публіцистики на еміграції пікантним, а в окремих випадках навіть надзвичайним, явищем. Маємо на увазі насамперед велику статтю Р. Лісового "Суспільність і наука", друковану в першому зошиті "Студентського Вісника". Нещодавно в другому зошиті того ж таки журналу з'явилася закінчення цієї статті під наголовком "Postscriptum".

Власним предметом цієї значної публіцистичної розвідки є криза західно-української людини та її духовності. Р. Лісовий — західний українець і прекрасно знає дійсність, яку описує. Його філософська освіта і солідна підготовка та глибоко-сумлінна і нещадно одверта постава найбільших проблем, як також і здібність формулювати — дали пікантний результат. Розглядаючи в основному галицький націоналізм, автор прийшов до характеристик і висновків всеукраїнського (а може й більше) значення. Хвороби, так чітко (хоч і неопулярно) окреслені ним, знаходимо і в східно-українській суспільності (може дещо в іншій мірі і формі), знаходимо їх і в деяких проявах європейського суспільного життя. Вони наявні зокрема майже в усіх наших еміграційних політичних середовищах.

Наводимо повністю перший розділ з "Postscriptum" Р. Лісового.

РЕДАКЦІЯ.

Ще про духовний прорив західно-українських земель

Досюгочасні розважання повці несподіваних моментів. Виходили вони від усіх знаних явищ суспільного життя, щоб удатися на нову й не-

звичайну дорогу, дійти опісля до тези про далекойдучу своїми розмірами тиранію обрядовості в нашій суспільній сфері та спинитися несподівано там, де з усією силою напрошуються висновки. І власне від цього місця треба їх продовжувати далі.

Показалося, що описана нами коротко "внутрішня неправда" нашого суспільного життя має свої глибокі корені, що вона вже з тієї причини кличе до дуже відповідальної застанови. Щоб не спростачувати проблеми, виліминували ми згорі т. зв. моральний бік бачення справи у такому вигляді, який так часто у нас практикують. З цього місяця можна вже далеко краще бачити, чому це було так. Не в моральному (у властивому розумінні слова) заломанні живучих і відповідальних за сучасний стан покоління бачимо перший корінь лиха. Справа виглядає в дійсності майже навпаки: великі прориви цілого духовного життя західно-української суспільності обезброїли в не одному відношенні й на самому початку наростаюче між двома війнами молоде покоління та підготували опісля теж його доосновні моральні зрушення. Хто так бачить справу, той муситиме відхилити згорі згаданий ніби моральний бік бачення справи, як отруту. Плекають його у нас здебільша ті одиниці, що, не розуміючи нічого з спільної проблематики та відчуючи своє повне безсилля супроти того, що діється, бажать якоюсь вдержати для себе передову суспільну позицію та проповідують завжди і всюди мораль з бляшаними, ніби — патрістичними акцентами. Або плекають її ті вигідно-обов'язальські елементи

що всяку боротьбу і всякий ризик залишають іншим, а самі зголошуются у різний час з моралізуванням, що їх нічого не коштує та й стільки ж є варте.

Після цієї полемічної заваги уже далеко безпечніше ставити і розбудовувати далі нашу засадничу тезу. Її можна схопити коротко так: внаслідок дуже зловисних фактів нашого духовно-суспільного процесу пропав ґрунт реальної проблематики тієї людини нашого Заходу, що намагалася у визначний спосіб бути піонером і будівником української ідеї. Над усім її змагом залегла проклятою визволення зі свого властивого річиза та незрівноважена віякою протипаністичною обрядовістю. Обрядовість розбудовувалася швидко в систему із своєрідною філософією підбудовою і стала справжньою силою з претенсіями пікорити собі цілу суспільність. Вона вверлася глибоко в духовний світ людини та дала їй самий обличчя і напрям. Уживаючи бодай частинно мови сучасної філософії, можна висловити цю останню думку ще й так: Акт людини цього типу (якщо під терміном "акт" розуміти не тільки дію, але теж загальне наставлення на вартості й поставу у практичних ситуаціях) дістав, коли мається на увазі суспільну сферу, зловисний, а може й узагалі смертельний момент — і то вже у своїй засадничій структурі. Швидкий тріумф і нечайний цілковитий суверенитет — це тільки яскравим показником того, що людина того духовного типу є вправді при відповідних обставинах злібно до "близкавичного походу", але одночасно приречена на таку швидку катастрофу свого "походу".

Тут треба вернути до вихідної площини наших розважань, а саме того образу світу, що так широко запану-

вав над емоціональним життям і думанням наших земляків. Хоч роздертий неоподданною суперечністю, він все таки не розколюється на двоє, але залишається одним споконим образом. Це тим дивніше, що оба його "боки" себе, властиво, виключають. Беручи справу дослівно, важко погодити те, що проповідують в псевдопатрістичних і ніби революційних тирадах з тими безнадійно чорними думками про світ і наші перспективи — і то все в душі одної людини. Але ця неоподданість існує лише на перший погляд. Якщо б такий образ світу виростав на ґрунті шукання правди, об'єктивних досвідів та безсердечного практичного досвіду, то всякі суперечності вибухали б новою натугою шукання й боротьби та мусили б на решті самі себе зліквідувати. Але в цьому випадку справа виглядає інакше. Досюгочасні наші розважання показали недвозначно, що описуваний нами образ світу виростає з духовного прориву двох поколінь нашого Заходу. Прорив не полягає ні на недостатці пориву, ні на слабкому активізмі покоління, а на упадку тих будуючих сил суспільного життя, що дають горизонти, видчистість, відповідальність. Заникла та інстанція, яка, знаючи всю обмеженість навіть найкращих вже здобутих лаврів, дивиться вперед, шукає, мучиться та намагається суспільні енергії зробити видчистими і у видчистості сильними. Вона не йде одним кроком з настроями і наставленнями суспільних середовищ чи панівних груп: де ці останні бачать тріумф, там вона дуже часто бачить звичайне приголошення осліплених тимчасовими успіхами і — задатки на завтрашню катастрофу. Де дане середовище та його прилюдна опінія знаходять лише

можуть знаходити якраз перспективи на краще. Так напр., є дуже велике питання, що є краще: сучасні крайові еміграційного українства, стан його внутрішньої війни, чи може повне замирення при існуючих задовженнях. Здається, що це останнє було б далеко гірше, бо вбило б всяку надію на справжнє переборення важких труднощів нашого життя, яких тільки невіжі можуть не узнати. Ці короткі заваги позвояють уже зрозуміти, чому найбільш видчисті суспільні елементи стають дуже часто "поперек" до течії суспільного життя і вони не одушевляються "тріумфами" хвилини та "святують" якнайменше, але не дають себе теж пірвати пануючим настроєм та стягати себе, у хвилинах проривів суспільного життя, на дно чорної безнадії. Це є теж причиною, чому вони стягають на себе ненависть професійних ревнителів різних т. зв. "святотців" та чому їх в різних суспільних ситуаціях ізолюють або прямо винищують. Та не вважаючи на те, в них, не дайне, є перше джерело духовної живучості суспільностей. Тому не є припадком, що справжні духовні провідники ніколи не займаються самим лише розбурхуванням вже й так пробуджених суспільних енергій, залишаючи це діло людям другої і третьорядним. Їх головна журба — це фундамент, тривалі основи суспільної будівлі: годове почуття, яке пронизує наскрізь їхню роботу, це глибока тривога за дальший шлях існуючих і наростаючих на ґрунті нашої окаліченої історичними лихоліттями суспільності сил, — тривога на думку про те, що цілі покоління можуть пробудитися — "безверхи" і "окрадені". Їх не вдоволяє безрештність "патрістичний запал", не "активізм", ні навіть велика готовість

(Палі на 4-й стор.)

Ів. КОШЕЛІВЕЦЬ

Чума

Так називається твір талановитого французького письменника Альберта Камюса. Мова йде в цьому романі про охоплене страшною епідемією місто і про людей, поставлених віч-на-віч з страшною смертю. Згадав я про це заради одного персонажа на ім'я Тарру, який, іпочавши з спостережень над діяльністю свого батька, прокурора, прийшов до висновку, що всі люди, часто не помічаючи цього, виносять смертний присуд іншим, і з цього погляду Тарру вважає їх зачумленими. „З часом я просто зауважив,—каже він,—що й ті, кращі за інших, не можуть уникнути того, щоб не вбивати чи не дозволяти вбивати, бо це відповідало логіці їхнього життя, і що ми в цьому світі не можемо нічого робити, не наражаючись на небезпеку сіяти смерть. Так, я з соромом далі пізнав і те, що всі ми зачумлені. І я втратив свій спокій. Я шукаю його ще й сьогодні, коли намагаюсь всіх їх розуміти і не бути нікому смертельним ворогом... І тому я ухвалив усунути все, що зблизка чи здалека, з добрих чи злих намірів, приносить смерть або виправдує те, що приводить до смерті.“

Нам не дано заглянути в таємницю смерті, і може тому нормальною людиною, якщо не завжди підноситься до високогуманих ідей Тарру, то принаймні уникає її дотуку й всього, що про неї нагадує. Але є інша властивість чуми про яку говорить персонаж Камюсового роману, і іншого роду смерть, спричинювана нею. Смерть не фізична — людина продовжує собі жити, але вмирає духово, сама того не помічаючи. Мені, наприклад, довелося зустріти колись у Празі двох людей старої еміграції, що вже яких двадцять років, це мені було зовсім ясно, були духовими мерцями, хоч і ходили в оточенні живих. Явище характерне для нашого часу механічного випорожнення людської душі. У німецьких гастгазах іноді трапляється машина, що символічно характеризує це явище, — музична скринька. Вона складається з звичайного фортепіано з надбудованою над ним скринькою, що з якимись інструментами. Автомат (треба кинути 10 пфенігів) включає механізм, і скринька грає, виконуючи точно найскладніші класичні мелодії. Але музика її чисто механічна і тим відрізняється. Людина, що вичарувала з божественного трепету душі безсмертну мелодію, зникла — її заступила ма-

шина, досконалий механізм. Дивлячись, як конвульсійно здригаються клавіші фортепіано від дотуку до струн якогось барабану, що крутиться всередині, ви відчуваєте це, наче дотик смерті, що сховалася в тій бездушній скриньці. Точно діючий механізм опановує всі ділянки життя й непомітно формує сіру, звільовану людську душу. Користуючись найдосконалішими транспортними машинами, ми не помічаємо, як незрівняно більше залежимо від них, ніж колись залежали від своїх круторогих наші предки чумачи. Людина, що стоїть за автоматичним варстатом і, точно припасовуючись до його рухів, виточує якусь металічну деталь, не помічає, як той же варстат виточує і формує, стандартизує її душу. Стандартизована анонімна преса відіграє тут не меншу роль, бо дозволяє дивитися на світ лише через сірі окуляри раз-назавжди вироблених штампів і формул. Функційна рабська залежність людини від речей, її руками створених, дозволяє одиницям, підкреслено одягненим в стандартизовану уніформу вояка, стрясати ділим світом, опановувати волею мільйонів і гнати їх на стандартну смерть на війні чи стандартно вбивати в кацетах. І це не вражає нікого як трагедія. До стандартної смерті так само звикають, як до стандартних черевиків. Здається саме тому сучасне мистецтво й література безсилі заради мистецьки відтворити цю загальнолюдську трагедію, бо сприймається як трагічне щось одиничне, виняткове, індивідуальне, а не масове. Тут власне ключ до таємниці, на перший погляд дивних і незрозумілих шукань, що знаходять свій вираз у творчості Ф.Кафки, П.Клеє, Бавмайстра й багатьох інших.

Це не гра випадку, а стиль доби, що за прикладом „великих“ ростуть дрібні вожді й вождики, які претендують на виключне право бути Божими обранцями, яким дано врятувати батьківщину й світ, спираючись на безлику засліплену масу. Такі претензії можуть обуть лише людину з механічно випорожненою душею, якій бракує глибокої віри й особистої відповідальності, що зобов'язують до позитивної творчої праці навіть тоді, коли ситуація на довгий час не дає змоги діяти з помітним ефектом безпосередньо. Брак цих якостей характеризує типову людину сучасності, що прагне головно ефекту зовнішнього, не помічаючи внутрішньої порожнечі. Мазепинки на голові й персна

з тризубом на пальці та ще трохи штампованої фразеології може вистачити, щоб уславитись зразковим патріотом. Цього дійсно може бути досить для парадностей, для хвилювального вибуху, навіть сліпої самопожертви, коли вона забезпечує блискучий ефект, але зовсім мало для тривалого зусилля, зумовленого почуттям відповідальності в першу чергу за власні вчинки. Ці приклади, може не зовсім вдалі (а їх можна продовжувати без кінця), підтверджують думку Камюсового героя про зачумленість сучасного суспільства.

Звісно, мова тут не йде про абсолютне узагальнення, а лише про загальну тенденцію. Можна б навести безліч протилежних прикладів. Коли ви, наприклад, читаете думки Германа Гессе, як він пише поезії для світу — готового завтра знищити себе, і робить це так само, як ростуть квіти на луці, які не можуть зважати на те, що кожної наступної хвилини лука може бути зорана вибухами набоїв чи випалена отруйними газами, то впізнаєте душу, не діткнуту нівеляційною отрутою нашого часу. Можна навести безліч прикладів людей меншого формату (серед яких ми щоденно обертаємось), що не страждають чисто людську душу, не перетворилися на мертву музичну скриньку, що механічно повторює чужі завчені слова. Але справа не в цьому. Навіть не в кількісному співвідношенні позитивного й негативного. Вся суть проблеми в питанні — в якому напрямі йде загальна тенденція розвитку? Коли так обертається справа, то треба мати мужність визнати, що прогресує зачумленість, нівеляція індивідуальності. І в цьому виявляється те явище, яке нині аж надто вже часто віддають поняттям — криза сучасної людини.

Чи може бути ця криза переборена? Можливо. Але тільки тоді, коли людина переможе себе, таку як вона є зараз, коли вона зможе зовсім по-новому глянути на світ, дістане нову творчу й живу віру. Вертаючись до згаданого на початку твору Камюса, я б сказав, що це так само складна проблема, як та, яку висловив цитований Тарру в розмові з знайомим лікарем:

— В принципі, — сказав просто Тарру, — мене цікавить одне: знати, як можна стати святым.

— Але ж ви не вірите в Бога?

— Власне. Чи можна стати святим без Бога? Це єдина конкретна проблема, що існує сьогодні для мене.

І додаю від себе: принаймні не вдаючи або не фальшуючи Бога.

чала з перших джерел основної його проблематики. У покоління, що переїде до політики узброєне лише власним поривом і доволіно постронними уявленнями, бачив він грядучу катастрофу. Цей видючий голос подавав колись і скермовував на адресу української молоді Степан Томашівський у берлінському „Літописі“.

Так опинилися ми при темі, яка є дуже важна і яку варт бодай згадати. Її назва: наростання руйнівних сил в суспільностях. Показується несподівано, що руйнівні елементи виростають якось навіть з дуже бездоганих поривів. Це останнє є їх великою силою. Гарні задатки, що опісля вкриваються найгіршими наростами, є тим моментом, що задержує притягуючу силу і викликає ілюзії. У цій справі панують в нашій прилюдній опінії найбільш дивовижні погляди. Зловісні явища суспільного життя пояснюють звичайно так, що у плетиво великих поривів і таких же зусиль вбудували себе звичайні злочинні характери або провокатори та звичайні чи сторпелували шляхотне діло. У дійсності річ виглядає зовсім інакше. Злочинець має, особливо в суспільному житті, дуже короткі руки. Він не може покликати до життя ніякого суспільного руху, він не може оточити себе ніяким ореолом. Правда, злочинці типу провокаторів є здебільшого в суспільно-політичній сфері далеколучих лів накоїти, але це лише і єдине, коли дане середовище духово застосовувалося і кермується укритами мафіями, при виключенні контролю, критики і конфронтації. Та по тому, так дуже для нашого життя важливо, треба відложити до іншої нагоди.

Бібліотека ім. Симона Петлюри в Парижі

Відразу після смерті Головного Отамана в 1926 році комітет для вшанування його пам'яті постановив заснувати в Парижі Українську бібліотеку і назвати її його іменем. Однак, тільки через три роки, 25 травня, 1929 року, вдалося здійснити цю постанову. Бібліотека ім.С.Петлюри була відкрита при наявності 1412 книжок; вона займала скромне приміщення з трьох кімнат. На жаль, активну участь у створенні цього монументу Головному Отаманові взяли тільки його ближчі друзі та співробітники. До Ради бібліотеки ввійшли: проф. В. Прокопович, міністер Освіти УНР, з яким приїхав до Парижу Головний Отаман, проф.О.Шульгин, ген. О.Удовиченко, І.Косенко, І.Рудичів. В скорім часі бібліотека зросла та спопуляризувалася. До неї надходили пожертви з усіх кінців світу, де тільки були українські емігранти.

Бібліотека відігравала в той час важливу роль в поширенні українського друкованого слова. Її допомогою користуються повсталі тоді французько-українські наукові гуртки, та товариство „Франц-оріан“, що мало українську секцію. Дуже багато цінних книг (біля 2000) було подаровано французами — приятелями України, наприклад, вченим-географом, міністром Шарлем Боненом. Зайнявши більше та вигідніше приміщення, бібліотека нараховувала 14.000 томів книг різними мовами, крім цього 10.000 чисел періодичних видань, 500 назв журналів, витинки з чужої преси про Україну. До читальні надходило 60-70 назв періодичних видань, а також свої та чужі наукові видання. При бібліотеці був заснований, як окремий відділ, Музей С.Петлюри, де були зібрані речі Головного Отамана, які лишилися в його кімнаті та інші пам'ятки, передані му-

зею різними особами. Згідно з статутом, цей Музей мав бути перевезений до Києва після звільнення України.

Важливі були теж архіви різних осіб та установ УНР, які були після 1919 року зліквідовані по різних державах Європи. Крім того, в бібліотеці зберігалися десятки альбомів, картин, портретів, колекції поштових марок та різних виробів. Все це існувало до січня 1941 року, до тієї хвилини, коли воїнецькі окупанти, розлучені можливо закликом діячів УНР у Франції проти агресивного німецького уряду, не зробили варварського вчинку, запакуювавши раптово книги та майно бібліотеки в більше як 100 скринь і відправили їх до Берліну, хоч у Берліні було значно більше українського матеріалу, ніж могла дати ця скромна бібліотека Парижу. З Берліну наша бібліотека потрапила до Ратібору, „кладовища“ бібліотек пограбованої Європи.

Рада бібліотеки внесла подання до французького уряду на матеріальне відшкодування в сумі 2-ох мільйонів довоєнних франків, в рахунок німецьких репарацій. Український народ ніколи не простить такого варварського грабунку його культурно-історичних надбань!

Після закінчення війни перед Радою Бібліотеки стояли колосальні труднощі. Дотепер вдалося забезпечити мешкання та повернути цару тисяч книг. Бібліотека одержує знову багато газет, журналів та деякі архіви. Поступово збільшується кількість читачів. Хоч яка вона тепер бідна, але вже може задовольнити потреби української еміграції у Франції та служити джерелом українського духа і монументом великому славному його носієві — Головному Отаманові С. Петлюрі.

„Громада“, ч. 5-6.
Ю. П.

Майбутні економісти

Від Редакції

Містимо статтю про УВЕШ пера одного з її студентів. Не сумніваємося, що й інші українські високі школи мають свої досягнення. На нашу думку, яку принагідно висловлюємо, ці досягнення були б ще більшими, якби наші школи об'єдналися.

У віковичній боротьбі українського народу за своє фізичне й духовне буття, за волю і незалежність провідну роль завжди відігравала його інтелігенція.

Це та частина нашого суспільства, що має за обов'язок бути рушійною силою українського народу, репрезентатором його прагнень і вимог до зовнішнього світу, а у відповідний момент стати вмілим керманцем його загального чину.

Але з тих чи інших причин нам цих людей завжди бракувало. Наслідки цього далися відчувати особливо в роки відновлення нашої державності в 1917-20 рр. Потрібні були люди, що могли б не тільки хотіти, а й діяти рішучо. І якраз нам бракувало людей, що могли б створити безперерійно й рішучо працюючий державний апарат, що могли б обійняти господарські установи та організувати широку сітку кооперації, які помогли б стати на ноги нашому господарству.

Велику данину мусів заплатити український народ за здобуття досвіду. Але це спричинилося до того, що нарешті українське суспільство усвідомило собі разназавжди, що історія вимагає від кожної нації повсякчасної готовості до вимог часу.

Тому зараз же по виході на першу еміграцію свідомою частиною нашої інтелігенції всіма силами прагне до кількісного й якісного росту своїх рядів, зокрема через організацію цілої низки середньої і вищої школи закладів. Ще більшого розмаху набирає ця акція по закінченні другої світової війни, коли друга еміграція поповнює ряди науковців і збільшує число студіючої молоді. Значна частина була особливо зацікавлена в студіях економічного напрямку.

І ось завдяки старанню групи науковців на чолі з проф. Б. Мартосом створюється Українська

Економічна Висока Школа в Мюнхені, в якій 5-ого листопада 1945 починається нормальне навчання.

6-те підріччя активної праці має за собою УВЕШ. Третій рік наповнення праці і впертого змагу за знання. В цьому підріччі школа має II-I семестри і абсолютенський курс. Лекторський персонал складається з 40 осіб. Всіх студентів є понад 220, в тому числі 6 вільних слухачів; 29 студентів уже склали іспити за 6-тий семестр і дістали титул дипломованого економіста, а більшість з них прослужили 7 і 8 семестри і підготовляються до ригорозних іспитів на звання інженера-економіста або доктора, в залежності від того, чи вибрана дипломова праця є практично-фахова (інженерська) чи теоретична дисертація (докторська). Перший дипломовий іспит призначено на 22.5.1948 р.; до нього зголосилися 4 особи, які подали вже свої праці.

Крім того, опрацьовується 12 інших праць. Не дивлячись на тяжкі матеріальні умови, брак відповідних помешкань для навчання та невпевненість будучини, студентство УВЕШ все ж таки солідно відвідує виклади, семінари й успішно складає іспити. Так, за даними з дня 10.4.1948 р. загальна кількість складених іспитів становить 2841, коли ж врахувати і ті іспити, що склали в міжчасі вибувши студенти, то загальна кількість — біля 3200. Програма викладів на поодиноких семестрах поставлена так, що кожний студент, навіть з нижчих семестрів, може вже виконувати на основі здобутої теоретичної підготовки канцелярську і бухгалтерську працю.

Можна з певністю сказати, що УВЕШ своєю працею виховання майбутніх економістів гідно виконує взятє на себе завдання і разом з іншими українськими високими школами на еміграції своєю діяльністю поповнює кількісно й якісно ряди свідомої української інтелігенції — ряди майбутніх працівників у різних ділянках народного господарства України.

К. Ол.

Про деякі хвороби нашого суспільства

(Закіпчення з 3-ї стор.)

членів даної спільноти складати жертви. За цим усім признають вони велику вартість, але це ще замало. Вони ж знають, що навіть найкращі людські зусилля, особливо в такому середовищі як наше, є загрожені небезпечкою тяжких помилок і зворотної, якщо не знайдуться своєчасно такі внутрішні сили у спільноті, які дали б наростаючому суспільним енергіям ґрунт реальної проблематики, міру її відповідальності. Чим кращий і могутніший суспільний порив, тим далі сягатиме він у майбутнє і тим більше потребує він фундаментів і видіючості. Уже в індивідуальному духовому розвитку видно дуже виразно, що спокійні пересічності не мають чого боятися небезпек; до купої мети, яку ставлять їм оточення, ідуть вони простою дорогою і доходять до неї далеко швидше як ті одиниці, що шукають і переживають усі шаласливі й трагічні моменти великих зривів. Як же важко загрожені в самих основах ті суспільно-політичні рухи, що їх диває молоді! Найбільше, ба смертельно небезпечку уявляють для таких рухів, що всяке шукання очорюють як опортунізм і двоєдушність та як найвищу мудрість проповідують засаду вижитися без реті „розчавитися“ у „пориві“, „революції“ і т. д. Не меншу шкоду роблять ті одиниці високої освіти, що знають навіть зовсім незле про небезпеки, але їх промовчуют. Зате волюють вони цисати на мотиви, що приносять попу-

лярність, дають змогу розгорнутися стилістичним здібностям та забезпечують літературний успіх. Тому момент тривоги за дальший розвиток суспільних енергій і долю суспільностей є тим пунктом, в якому розпадається дорога духових сподвижників суспільностей і звідки починають підноситися дуже засадничі антагонізми. Тому не можна ставити Донцова на цей бік барикади, де стоять Куліш, Франко, Липинський. Він підготував, як ніхто другий, ту націоналістичну публіцистику, яка — особливо у підпільних виданнях — засаду „вижитися в пориві“ довела до найдалших меж.

Може не зашкодить на цьому місці дещо пригадати. Коли серед націоналістичного студентства Львова і Краю взяла у свій час верх ці останні тенденції, при чому молоді уживалися ідеал сильної людини дещо наподоби модерних диктаторів, то Вол. Старосольський наполегливо остерігав. Він звертав у досадний спосіб увагу на те, що диктатори зовсім не є тими людьми, за яких їх молоді вважає. І Ленін, і Пілсудський, і Мусоліні мають за собою не тільки дуже поважні студії політично-суспільної проблематики, але теж поважну кількість власних творів з тієї ділянки. Значить, є самовбивчою помилкою бачити в них чуда інспірації. А непопулярний тепер Освальд Шпенглер стверджував у своєму викладі „Політичні завдання німецької молоді“ (1924), що тодішня молоді не йшла до фундаментів політичного життя, не вив-

3 українського життя

Союз Земель Соборної України

Нещодавно в Ашаффенбурзі відбувся з'їзд представників української еміграції, який зібрав понад 200 делегатів, переважно з Слобожанщини, Полтавщини, Київщини та Поділля. Були заступлені і представники старої еміграції, але з'їзд у своїй масі складався з заступників нової української еміграції.

На з'їзді було заслухано доповіді д-ра Доленка, Добрянського та інших видатних діячів. Зокрема, дуже цінними були виступи рад. С. Домазара.

З'їзд ухвалив організувати "Союз Земель Соборної України", який би організував політичну, але "нового типу". СЗСУ станув на становищі неухильної боротьби за самостійність і соборність України та пропонує до цієї мети йти шляхом організації окремих "земляцтв" (як от Поділля, Київщина, Волинь, Галичина, Закарпаття і т. д.), які мають об'єднуватись в утвореному в Ашаффенбурзі Союзі.

Союз Земель Соборної України стоїть на ґрунті УНР, але вважає своїм правом і обов'язком критично ставитись до діяльності окремих представників уряду УНР, які не завжди добре вив'язувались із своїх завдань.

Союз цілком приєднується до зусиль якнайшвидше організувати і скликати Українську Національну Раду, як передпарламент України, та об'єднати всебічну підтримку у цьому напрямі.

Союз жадає негайно проголосити недійсним так званий Варшавський договір.

Навколо Ашаффенбурзького з'їзду Союзу земель витворилася вже специфічна і напевно нездорова

атмосфера всяких чуток і припущень, нібито Союз Земель спричинює розбиття і дезорганізацію в українському політичному житті. З поданих нам інформацій довідуємось, що справа не така "страшна" і що Союз в питанні соборності зовсім не посів якоїсь одіозної позиції. Можна критикувати окремі кроки окремих учасників Союзу Земель, його тактику, але нема жадних підстав видавати його за страховисько "східняцького регіоналізму", "московської агентури" і т. д.

Пленум у Франкфурті

29 травня у Франкфурті відбувся черговий пленум Обласного Міжнародного Комітету, на якому були присутні 25 представників емігрантів різних національностей. Пленум заслухав дві доповіді: про АЛОН та п. Биласевича (поляк) про Лігу Межмор'я. Обидва доповіді підкреслили конечну потребу співпраці народів Східньої Європи. По доповідях відбулася дискусія.

Далі був звіт президії Франкфуртського Міжнародного Комітету. Голова Комітету ред. п. К. Грабик (поляк), поінформовав, що Комітет працював протягом 6 місяців. Найбільше практичне досягнення Комітету — організація систематичних радіопередач через Франкфуртську радіостанцію. Комітет тримав зв'язок з відповідними владами у Франкфурті, при чому полагав справу Всенімецького Комітету політемігрантів. Відбувся один спільний вечір емігрантів різних національностей.

По звітах мали відбутись перевибори президії на дальші 6 місяців. Але всі присутні одноголосно ухвалили подякувати президії за пророблену працю і просити п. п. Грабика та Стефана виконувати свою працю ще 6 місяців.

Л. Д.

До „Сенсаційного процесу проти отамана вільних козаків“

Польська „Газета Народова“ від 17. 4. 48 р. помістила під таким заголовком опис суду над Михайлом Шулаєвим-Новокозакським — полк. отаманом Вільного Козацтва. Шулаєва обвинувачують (а з ним, отже, і дії Вільного Козацтва в часі 2-ї війни) в мордуванні жидів та поляків у Горохові на Волині. Процес відбувається у Вольбожику. Як свідок-обвинувачувач виступає там Вонігура Францішек з допкою, який нібито особисто знав Шулаєва. Шулаєв відкидає обвинувачення, заявляючи, що він взагалі не той Шулаєв.

У відповідь на писання „Газети Народової“ п. Гриць Орлик — з ген. Канцелярії УВК — оспівдує: 1. Чи то дійсно Шулаєв — невідомо. 2. Укр. Вільним Козакам було видано покійним Гол. Отаманом Іваном Бердяк-Волошином наказ виключати з лав Ко-

зацтва всіх, хто не то що заб'є, а хоч посміє взяти щось із майна поляка чи жиди. 3. Ванігура Фр. працював у н.м. жандармерії в м. Горохові на Волині. 4. За збройні виступи УВК — проти німців — останні заборонили рух Вільного Козацтва. 5. В прилученні варшавського повстання не брав участі ні один член УВК, а полк. Шулаєв, жив у той час у Берліні як приватна особа. 6. „Свідок“ Вонігура Фр. винен особисто у замордуванні німцями 7 побратимів УВК, між ними: полковника УВК Сивини Івана в Пустомитях на Волині, куріного отамана Івана Янюка, його матері, двох братів тітки та 7-річної доньки Янюка — Софії. 7. Вищезгаданий процес має на меті за советським зразком) очорнити Укр. Вільне Козацтво за допомогою „свідків“, які співпрацювали з німцями.

За надісланими матеріалами Л.

Ганчарі в Дельменгорсті

Посеред мурів північно-німецького міста Дельменгорсту куриться дим з... ганчарського горна. Це українські ганчарі, що живуть таки у таборі перемішених осіб, продовжують виконувати прастаре ремесло своїх прадідів, що його навчилися ще в рідному краї.

Трудодобувисті української вдачі не дозволяє й українським ганчарам чекати вирішення своєї долі зі складеними руками. Вони змиркували, що і в теперішніх обставинах можуть продукувати речі, на які є загальний попит. Та поки в магазині Спільки ганчарів-таборовиків, а також за вітринами німецьких крамниць міг появитись глиняний посуд різних форм і величини, треба було перемогти чимало труднощів: знайти приміщення, придбати необхідне приладдя, зробити варстати-„круги“, збудувати піч для випалювання „горен“, оформити спілку під правним оглядом, підшукати доставців сировини і відборців готового товару. Треба зарахувати в похвалу ініціаторам спілки, що вони не тільки подолали всі перешкоди, але, організуючи роботу за давніми зразками, подумали і про її удосконалення. Напр., долішній кінець осі круга забезпечили шротами, або замість примітивного глиняного горна, що бдудувався на плетеному, на зразок тину, склепінні — вимурували справжню цегляну піч. Поеднали винахідливість з особистою дбайливістю, дельменгорські ганчарі та ганчарки домоглися гарних успіхів. Їх фірма, признана місцевим відділом ІРО та урядом праці як потрібна, здобула собі серед своїх та чужих добру оцінку.

Пригадуємо тих самих людей ще з їх попереднього місця праці в рідному селі. Від ранку до ночі в кожному домі крутились дзигами „круги“, а під пальцями вправних майстрів, озброєних тоненькою „кописткою“, виростав з грудок темної глини всілякий посуд: глечики, миски, молочники, горнята тощо. Над „горнами“, де випалювався посуд, вилися синіє димки, а вночі бухали снопи тремтливого полум'я. Тут і там ганчарі, закутані в грубі хустки, виносили з гарячої печі готовий посуд. Жили там ще традиції цехових організацій з цехмайстрами, майстрами, челядниками й „визівками“ та поділу населення на „ганчарів“ і „господарів“ (хліборобів), що не мали права займатись виробом горшків, хіба що віддавали дочок заміж за ганчарів. А потім прийшла друга світова війна і принесла велику

трагедію селу, якому закидали співпрацю з українськими партизанами. На Великдень 1944 року відділ німецьких СС-ів і кримінальної поліції оточив село. Одних мешканців розстрілювали, інших, особливо молодих, кидали у вантажні авта, щоб вивезти їх на примусові роботи до Німеччини. Накінець підпалено село з кількох сторін. У висліді, село втратило весь матеріальний дорібок, 25 осіб забитими і 170 вивезеними або запропоренними в концетраційні табори.

Працюючи на чужині, наші ганчарі твердо вірять у те, що щасливе майбутнє дозволить їм, збагаченим досвідом на чужині, причинитись до перебудови методів ганчарного ремесла в рідному, обновленому з руїн селі, та перетворити його в поважний ремісничий осередок.

Р. З.

ХРОНІКА

□ У Празі закрили Український Музей. 30 березня роз'явили т-во „Музей визвольної боротьби України“. Це відбулося за наказу чеського уряду. („Громада“, 10.)

□ Українські емігранти у Франції, які мають для того валуту, можуть виїздити в Америку, полагавши довгий ряд формальних справ.

□ В Манчестері (Англія) відбулася традиційна релігійна демонстрація всіх націй. Українцям не було дозволено йти в національних костюмах. В національних костюмах йшли тільки італійці та англійці. (А. Л.)

□ УГО у Франції за останні 2 місяці розділила між українцями, як допомогу, 90 пакунків „каре“.

□ Торнтон (Англія). Тут відбулася академія в честь роковин — С. Петлюри і Г. Коновальця.

□ Відомий літературознавець ВАСИЛЬ ШУРАТ помер у Львові 27 квітня п. р. Похорон відбувся на державний кошт.

□ Хор „Бурлака“ (Англія) під кер. Яреми Гордія відсвяткував свій чотирирічний ювілей. Хор щойно закінчив успішне турне по Англії.

□ Українці Парижу урочисто відзначили річницю смерті сл. п. С. Петлюри та Г. Коновальця. На могилу Головного Отамана було покладено багато вінків. (за „Укр. у Фр.“ ч. 87)

□ Голляндія не дозволила виїхати з Бельгії укр. шахтарям (619 осіб) на прогулянку-прошу до могил полк. Е. Коновальця. Виїхала тільки делегація з 10 осіб. („Вісті“ ч. 61).

□ У Львезі (Бельгія) запросили українців брати участь у Між-

Вона народилась у Франції

народній місіїній виставці. Виставка відбулася успішно, викликавши багато гарних відгуків у бельгійській пресі. Укр. павільйон був оздоблений великим тризубом і був одним з найкращих.

□ Греко-католицька укр. місія збирає в Бельгії книжки для організації пересувної бібліотеки (хворим у шпиталях).

□ Як повідомляють „Вісті“ ч. 61, в Бельгію незабаром приїде архієпископ УАПЦ Михайл Видко, що УДК почало активніше сприяти покладженню цієї справи.

□ Аргентинський уряд визнає українців, як людей окремої національності (раніше рахувалися лише з держ. приналежністю). На документах ідентичності відтепер буде позначено: національність — українська.

□ В Англії на одній з імпрез, влаштованій українцями, представник місцевого уряду заявив: „Українці, учіть англійську мову. Ви швидше зрозумієте нас, а ми швидше зрозуміємо Україну.“

□ В дні 19-20 травня 1948 р. в Ашаффенбурзі відбувся І-й СОБОР УАПЦ на Чужині. В СОБОРІ брали участь 21 духовна особа і 63 мирян, разом 84 дійсних членів, крім того 67 гостей (з дорадчим голосом), а всього 151 особа. В число дійсних членів входили члени Великої Ради УАПЦ, делегати від Парафій УАПЦ з американської та англійської зон та спеціально запрошені церковні діячі. Учасники СОБОРУ репрезентували українські православні церковні громади в 20-х містах західньої Німеччини. За освітою учасники СОБОРУ розподіляються так: з вищою освітою 65 осіб, з середн. — 67 осіб, з нижчою — 19 осіб.

Перед початком праці СОБОРУ відбувалося урочистий молебень.

Обрано нову Велику Раду УАПЦ в складі 21 чол. і 4 кандид. (з них 10 духовних осіб), зі складу якої виділена Мала Рада УАПЦ — 7 осіб.

Головою обох Рад є Високопреосвященніший архієпископ ГРИГОРІЙ.

□ В Мюнхені, у Функ-Казерне, урядом канадський консул, який полагодує справи виїзду афідавічків, пермітчиків та сиріт. При консулі, одним із співробітників, працює українець.

□ Для українців Львезу (Бельгія) інж. Д. Андрієвський, щойно повернувшись з Америки, зробив дуже цікаву доповідь на тему „Як дивитись на Америку і як вона дивиться на нас“. Переповерена зала (не дивлячись на негативне ставлення філії УДК: відмовили дати приміщення) довготривалими оплесками дякувала доповідачеві за цікаві інформації як про Америку, так і про життя та працю для України наших заокеанських братів. На закінчення вечора українські землекопи зібрали чималу суму грошей на допомогу своїм студентам та українцям-полоненим в Англії. (П. Шр.)

□ Вищі курси українознавства відкрились при Митрополитальному Соборі у Вінніпезі (Канада). Багато української молоді розпочало уже тут навчання по значно розширеній програмі. Український Народний Університет приступив до популярних викладів з історії України, культури, економіки і т. д.

□ Проф. Кораліс дав концерт в столиці Аргентини. „Проф. Кораліс — український піаніст, безсумнівно мистець світової величини“, — такими відликами рясніють аргентинські газети.

»Слухаємо всього пильно, Бо забути нам не вільно«...

Цей заголовок взятий із „Пісні ластівок“, надрукованої в „Малих Друзях“, єдиному нашому журналіку для дітей. Пісню „уложив“, як пишеться в примітці редакції, „рій пластових новачок з Пфаркірхену.“ Пісня складається з п'яти віршів, самих же мовних помилок в ній десять (про поетичність немає й мови). Тут маємо і „ручай“ замість „струмок“, і „писарка важна“, замість „поважна“, і „всі враз“, коли треба „гуртом“, і з польської „не вільно“, навіть німецьке „е“ („ми є рій ластівок“).

За безграмотну „пісню“ не можна обвинуватити ні ініціативних новачок з Пфаркірхену, ні редактора, що її надрукував у цікавих і дотепних „Малих Друзях“, як зразок дитячої творчості. Обвинувачення падає на третіх, несприятелів же тут — письменників та малярів. В приватному листі пише, маючи цілковиту рацію, один пан: „Йде про, можливо, мимовільне нехтування-легковаження дитячої літератури, яке прийшло в наслідок фальшиво зрозумілого гасла „велика література“. У висліді майже ніхто з письменників не думає писати для дітей (навіть Багрянний дав свою стару річ, колись друковану у „Малих Друзях“). Малирі піяк не хо-

тять ілю тувати дитячих видань...“ У висліді, додамо від себе, пластові новачки від ширшої душі складають неписані пісенки, а малі діти декламують вірші, написані їм... вихователями дитячих садочків!

О, мій Боже милосердний,
Верни ми домів,
Най почую ще раз мову,
Звук родинних слів.
На чужині загубив,
Марно життя йде,
За ріднею споглядаю,
А де ж вона, де?

Маєш, дорога українська дитино, милий казковий світ! Маєш безтурботне дитинство! Розвивають у тебе природне почуття краси, співучості, гармонії Чим же відрізняється вищепитоване віршлице від цього, деклямованого з примусу дитини в УССР:

Барабани епохи
Б'ють, б'ють!
Барабани епохи
Гримлять: вперед!
Барикадами... і т. д.

За останній час, нарешті, з'явилось кілька книжок для дітей, вартих вивчення, пошани і любови як збоку дітей, так і батьків. Більшість же виданого в цій галузі — якесь слабе, недоношене, ватне:

Це вже осінь, всюди пусто,
Ні листочка на гіллі.
Мама Грицеві капусту
Вже шаткує на столі...

Порівняйте такий вірш, друкований для наших дітей, з віршем одного з майстрів російської і, можливо, світової літератури Корнія Чуковського: (з книжки „Мийдодір“).

... Аж назустріч невароком
Крокодил такий, що й ну!
Він ішов поважним кроком
Чи з війни, чи на війну,
Хап — і віхоть
Мов сороку
Білобоку
Прокотнувся...

„Щоб бути артистом (мистцем), треба мати залізну відвагу. Про критиків треба думати ще менше, як про шпиталь або рани думає драгунський офіцер, який їде в атаку. Власне, абсолютний брак цієї відваги є причиною пересічності всіх наших бідних поетів...“ (з афоризмів „Стендала). Більшості наших „бідних поетів“ бракує ще і культури. Тому часто прапор дитячої літератури залатують у нас будь-якими латками, аби не видко дірок.

До всієї невеселости долучається ще й те, що батьки, як ніколи на Україні, легковажно відносяться до справи дитячої літератури. Безперечно, таємниця криється в тім, що „вдома було село, тут його майже немає; справжньої інтелігенції відносно мало, а „середняк“ не розуміє справи виховання своїх

дітей. Люди забувають істину, що вже не ми, а молоде покоління рішати має про Україну...“ (з листа Б.Г.)

Українське село було завжди по своєму високо інтелігентне, а до його громадянина — навіть по-своєму аристократичне. Воно розуміло справу виховання дітей і чи не тому воно давало ту субстанцію, на якій і тепер тримається духовна Україна?

Зanedбання виховання дітей — привело до швидкої денационалізації. Ніякими імпрезами чи доповідями обогом уже не відродите української душі підрастаючого сьогодні покоління.

Сьогодні, перебуваючи в таборах — все таки якихось островах української мови, культури, спільноти — діти ще не почувають яскраво чужини, а остання ще не в силі на них докінця руйнувати впливати. Завтра відкриються табори ворога — виїдемо в світ. Вартісна українська дитяча книжка, гарна нова дитяча пісенка, тепле слово матері — оце буде компасом, який врятує — решт приведе наше підрастаюче покоління на Батьківщину, по коління не оаргентинене, не оавстралієне — а українське.

Смішно (хоч і широко) звучать слова саморобної пластунської пісенки „Бо забути нам не вільно...“ Осерйозність їх.

Леонід ПОЛТАВА

КОНКУРС НА СТИПЕНДІЮ В ЛЮВЕНІ (БЕЛЬГІЯ)

Комітет Допомоги Східнослов'янським студентам в Бельгії (український осередок в Лювені) оголошує конкурс на зворотній стипендії для високошкільної молоді на академ. рік 1948-49 на студії в університеті в Лювені.

1. Кандидатами на стипендію є українські високошкільники, практикуючі християни обидвох віровищань.

2. Від кандидата [-ки] початківця вимагається закінчення середньої освіти класичного або математично-природничого типу з відзначенням.

3. Ті, що почали високошкільні студії, мусять виказатися добрими успіхами в дотеперішніх університетських студіях.

4. Кандидат [-ка] мусить мати певну підготовку з французької або голландської мови, що дозволило б розуміти виклади. Це є кінцевою передумовою для одержання стипендії.

5. Призначена стипендія обіймає повне утримання та студійні кошти в акад. році 1948-49.

6. Невдача при іспитах, як також невідповідна поведінка, потягає за собою втрату стипендії.

7. Кандидати на лювенські стипендії складають свої прохання разом з відписом матурального свідоцтва згідно індексу, лікарським свідоцтвом про стан здоров'я та опінією педагогів і громадської установи про кандидата до 15 липня ц. р. на адреси:

а) кандидати, що живуть в Німеччині, складають свої прохання на руки Голови КоДУС'у проф. др. З. Кузель: Fürth (Bay. Daniel Leysstr. 1-11.

б) кандидати, що живуть в Австрії, складають свої прохання на руки Голови КоДУС'у дир. І. Тиктора: Innsbruck, Höttingerg. 2

в) кандидати з інших країн, включно з Бельгією, вносять свої прохання з усіма залучниками просто на адресу Бельгійського Комітету Допомоги Східнослов'янським студентам „COBAUSO“, 9, rue des Brasseurs, Louvain-Belgique.

8) Комітет Допомоги Східнослов'янським студентам не веде окремої переписки і не дає окремих інформацій відносно студії. За ними слід просто звертатися до студентської організації „НАСУС“ в Лювені [„NASUS“, 9, rue des Brasseurs, Louvain-Belgique.

Комунікат у справі взаємин УВАН і НТШ

З ініціативи ЦПУЕ і на основі постанов Президії УВАН і НТШ з дня 10. 3. 1948 покликано до життя окрему Комісію для налагодження взаємин між обома науковими установами на еміграції. Комісія на своїх засіданнях 10. 3., 24. 3., 28. 4., 14. 5. 1948 розглянула всебічно можливість дальшого існування УВАН і НТШ та дійшла до сильного висновку, що під теперішню пору найкраща розв'язка цього питання, це створення постійної координаційної комісії з представників обох установ, завдання якої буде постійно узгоджувати працю і взаємовідносини обох установ і дбати про якнайкращий розвиток вільної української науки на еміграції. Ця координаційна комісія починає діяти з дня 21 травня 1948 р.

За комісією:

Голова: Секретар:
проф. д-р д-р К. Годованець
Ярослав Рудницький

Оголошення

Вийшло з друку 2-3 (подвійне) число єдиного ліцензійованого в Німеччині міжнародного журналу „Scholar“ в німецькій та англійській мовах.

Журнал видає Об'єднання чужинських студентів Гайделберзького Університету. Розрахований для академічної молоді та науковців. З українських авторів вміщено статті проф. д-ра Д. Чижевського, проф. д-ра Я. Рудницького. Ціна подвійного числа (230 стор.) — 7 марок.

Прохання до студентських громад, наукових установ, кіосків та всіх зацікавлених надсилати замовлення (по можливості, в англійській і німецькій мовах) на таку адресу: „Scholar“, Heidelberg, Neueschloßstrasse 38.

В українській американській пресі з'явилася оголошення, ніби я виявляю бажання одружитися з дівчиною, яка вишле їй афідавіт. Повідомляю, що я такого оголошення не давав і вважаю його чисто провокаційним.

Ю. Буряківець

Музей-архів скликає 3'їзд

Українська Вільна Академія Наук разом з Відділом Культури й Освіти ЦПУЕ скликають в середині червня ц. р. 3'їзд музейних, архівних та бібліотечних працівників в справі упорядкування збиральної акції на еміграції та спільну працю розміщення й зберігання українських пам'яток.

До участі в 3'їзді запрошуються всі компетентні та зацікавлені в цій справі установи й особи. Підтримуючи кожну ініціативу, закликаємо прибути на наради й тих осіб, що приватно збирають і переховують якібудь книжкові, музейні чи архівні матеріали.

Про бажання бути присутнім на 3'їзді просимо якнайшвидше повідомити Музей УВАН на адресу: Augsburg, Somme-Kaserne, Bl. 4/19, Museum. Президія УВАН.

Авгсбург, травень 1948.

Привітання

Землякам Пузиково привіт: Щербак, Годовалів, Сіренко, Корвета, Гарбик, Куроп'ятник.

Шрамко, Янштр. 29, Вайсенбург і. В.

ДО УВАГИ КООПЕРАТИВІВ І КУПЦІВ

Маючи великі зв'язки з фірмами і фабриками, беру на себе посередництво щодо регулярної і постійної поставки різного краму кооперативам і купцям.

Водночас купую кольорові метали, старий папір, картон і ганчір'я. Пропозиції з крамом, вказавши кількість і умови, подавати (будь-якою мовою) на адресу:

Altmaterialverwertung
(14a) Wasseraffingen, Eisen- schmelz 9

Ще одна зустріч „Дністра“

Четверті з черги товариські змагання „Дністер“, по гарній та своєрідній грі, вирішив на свою користь. Цим разом противником нашої команди були штутгартські німці. Гру починає „Дністер“ і скорим темпом доходить раз-у-раз під ворота противника та немилосердно „бомбардує“ їх, однак добрий воротар німців та „поперечки“ стоять перешкодою в здобутті воріт.

Шойно на 35 хв. Мільош пробовем здобуває перші ворота. Друга половина гри приносить дальший натиск добре диспонуваного нападу пфенгавзенців та здобуття дальших воріт Мільошем і Купаном. Лише наприкінці німці здобувають з вини слабого воротаря однієї вороти.

Цього разу „Дністер“ виступив у такому складі: Куп, мгр. Ленчиків, Мясків, Хитра, Лютак, Гаврилів, Крук, Купан, Мільош, Закалукий, Мицавка. Судлював пан Босий.

ТАБОРЯНИН

„Чорногора“ — „Пролом“

24. 5. прибула до Ашаффенбургу на товариські змагання з „Проломом“ авгсбурзька дружина класу першунів „Чорногора“, певно, з надією вивести яких 10 голів. Але пим разом симпатичні авгсбурзці мали перед собою твердого й амбітного противника, який, навапак, цілий час загрожував їм і мав багато невикористаних можливостей виграти, про що свідчили найкраще кількість наріжників (9:2) для „Пролому“. Технічно обидві дружини показали гру, що дуже сподобалася присутній публіці, яка, не зважаючи на дощ під час другої півгри, не розходилася, а чекала остаточного вислідку 1:1 (1:1). В обох дружинах найкраще грала оборона й поміч.

Слід відмітити блискучого воротаря „Чорногори“. Судлював п. Стеткевич.

М. Г.

Оголошення

Часопис „Українські Вісті“ виходить двічі на тиждень у середу і суботу. Приймається передплата:

В НІМЕЧЧИНІ		ДО ІНШИХ КРАЇН	
На 1 місяць	8 NM	На 1 місяць	10 NM
На 3 м-ці	24 NM	На 3 м-ці	30 NM
На 6 м-ців	48 NM	На 6 м-ців	60 NM
На 1 рік	90 NM	На 1 рік	120 NM

Ціна окремого числа 1 NM

Передплату належить вносити заздалегідь поштовим переказом, бо нові передплатники одержуватимуть часопис лише з 1-го числа наступного місяця. Не радимо висилати грошей в листах.

Організуйте групову передплату та згодоюйтеся до кольор- тажу. — Кольортерам знизка 20%. У справах передплати, одержування часопису, зміни адреси тощо — звертатись листовно і особисто до Адміністрації.

Administration „Ukrainiski Wisti“, Neu-Ulm/Donau, Ludwigstraße 10, Telefon 7029, Germany, US-Zone.

Вийшла друком книжка проф. д-ра Білецького

Історія Української Літератури том I, стор 328, ціна 30-NM

Малий требник стор. 304, ціна 35 NM

Набувайте у всіх книгарнях

До українців Англії!

Українська книгарня і Видавництво в Лондоні приймає передплату з 1 червня 1948 р. на часопис „Українські Вісті“, що виходить в Німеччині. Місячна передплата 3 шілінги, на 3 міс. — 9 шілінгів, на 6 міс. — 18 шілінгів. Ціна одного номера — 4 пенси.

Передплату висилати поштою на адресу: Ukrainian Booksellers and Publishers 49 Linden Gardens, London W 2.

Часописи передплатникам буде висилатися безпосередньо Видавництвом „Українських Вістей“ після одержання грошей, переказаних на адресу книгарні в Лондоні.

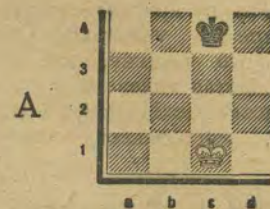
Administration „Ukrainiski Wisti“, Neu-Ulm a. Donau, Ludwigstraße 10, Germany, US-Zone.

СПОРТ ШАХИ

Наука про опозицію

(продовження)

Пам'ятаймо, що для втримання опозиції належить займати королем поле тої фарби, на якому перебуває король противника.

Коли білий має хід, одержує опозицію в дозему напрямі.

1. Кр c1—c2 Кр c4—b4
2. Кр c2—b2 Кр b4—a4
3. Кр b2—a2 і т. д.

Якщо чорний має хід, то:

1. Кр c4—c3
2. Кр c1—b1 Кр c3—b3
3. Кр b1—a1 Кр b3—a3

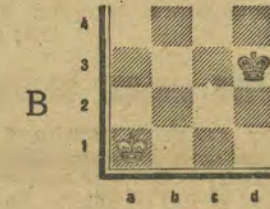
і в втримує опозицію.

У ваговій опозиції чорні ходять:

1. Кр d3—c3
2. Кр a3—a2 Кр c3—c2
3. Кр a2—a1 Кр c2—c1

Якщо білі мають хід, є противно.

В положенні в) є ще остаточно можливим зайняти положення у скісному напрямі.

1. Кр a1—b1 Кр d3—d4
2. Кр b1—b2 Кр d4—c4
3. Кр b2—c2 дозема опоз. Кр c4—b4
4. Кр c2—d2 скісна опоз. Кр b4—b3
5. Кр d2—d3 вагова опоз. і т. д.

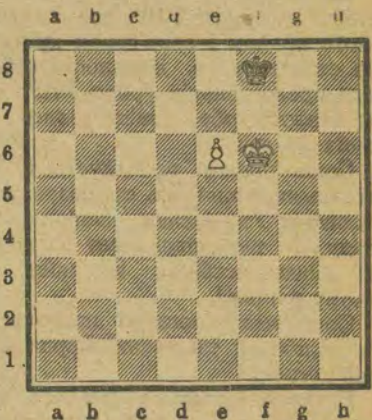
або:

1. Кр d3—c3
2. Кр a1—a2 Кр c3—c4
3. Кр a2—a3 Кр c4—c3
4. Кр a3—a4 Кр c3—c2
5. Кр a4—b4 Кр c2—b2

Якщо чорний ходив би

5. Кр c2—c1 тоді білий ходом 6. Кр b4—c3 займає опозицію.

На прикладі а), б), в) бачимо, в який спосіб при близькій опозиції належить займати доземне, вагове і скісне положення. Ідм крок вперед і пригляньмося до опозиції з пішаками, не відбігаючи, однак, від порушеної теми.

Білий має хід, є ремі. Коли хід чорного, програє чорний. Є засада, якої не слід забувати, а саме: під час зайняття пішаком шостого ряду, король повинен зайняти опозицію.

Подав М. Зе-к.
(Далі буде)

РОЗШУКИ

— Брата Івана Стасишина та знайомих з села Виспа, повіт Рогатин — Стасишин Тана. Укр. Допом. Комітет, Франкфурт/М., Люг-інс-лянд 1/2. 612-4

— Каузов Саверій (Canada, Toronto, 6 Denison ave) розшукує свого сина Андрія Каузова, віком 27 р. із с. Підбережжя, пов. Горохів на Волині. Хто знає про нього, відгукніться на „Укр. Вісті“. 585-5

— Євгена шукає Віра Тольчинська. Neu-Ulm, Reinhardt-Kaserne, E 71. 574-4

— Елеопору Івченко, народж. 1927 р. в Ярославі, в 1944 р. була вивезена до Німеччини, пошукує сот. Сальський. Укр. Допом. Комітет, Франкфурт/М., Люг-інс-лянд 1/2. 612-1

— Ткачука Теодора і Боглана, Мельничука Івана і Марію та їх доньок Ану і Євдокію з села П'ялики, повіт Станіславів розшукують Ткачуки Зигмунд і Ярослав, писати: Український Допомоговий Комітет, Франкфурт/М., Люг-інс-лянд 1/2. 612-1

— Сергія Проценка шукає мати Олена Притолок. Писати на „УВ“. 587-4

— Сестру Віру Буршову розшукує Вікторія Буршова: Wasseraffingen, Ruckelager. 599-6

— Сина Романа Смішного — Анастасія Смішна. Писати на „УВ“. 606-2

— Сина Кочергу Івана шукає Кочерга Дмитро. Хто знає про його долю, прошу сповістити на „Українські Вісті“. 614-19

— Хто знає про місце перебування Марії Полоз (була в таборі Kluse Neuenkirchen, Rheine in Westf, та Ільки і Марію Кильба, що походять з села Роштиві, повіту Скалат, прошу написати до Ксені Королишин на адресу: (16) Майнц Кастель, ДП-Камі, бл. 1/81, Садовський. 627-1

— Чоловіка Володимира Гарагулу, села Заболотівці шукає Гарагула Марія. DP-Camp 253, Heidenau bei Tostedt, Kr. Harburg. 626-1

— Сина Пилипа та братів Якова і Тимофія шукає Дерев'яно Кузьма. (13b) Pfarrkirchen, Aufbauschule. 625-1

— Теліжину Марію (село Надіїв, повіт Долина) пошукує Гой Іван — табір Лисенка, Ганновер, Мекерштрассе 21 — який має для неї вістку від вуйка з Аргентини. 621-1

— Друзі та знайомі військовиків! Відгукніться. Моя адреса: J. Kondraz, kyt N.C.W. Hostel Wiggly near Lincoln, Great Britain. 624-8

— Рідні та знайомі просять п. О. Садовську-Тупій, п. Тупій та родину Гумилевських зголошувати на адресу Українського Комітету: Comita Ukrainian de Ayuda Calle Maza 150, Buenos Aires, (Capital) Argentina. 623-1

— Рідних та знайомих пошукує Кравченко Дмитро. München-Freiman, SS-Kaserne, Bl. „C“ - 5/30. 616-2

Повідомлення

Цим повідомляється працівників театру „Ураїнія“, роліців і знайомих, що Петро Тимошенко перебуває тепер у шпиталі „Альтерсгайм“, Мюнхен, Ріманштрассе 60, кімн. 112, Б-1, Швабінг.

Українські Вісті

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Головний редактор ЮР. ДИВНИЧ.
Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи, а з приводу невміщених дописів листується лише в особливих випадках. — Допіси і листи в справах редакційних адресувати не окремим редакторам, а Редакції: Redaktion „Ukrainiski Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstrasse 10, а в справах Адміністрації, з допискою „Administration“.

Редактори приймають особисто в українському таборі Н. Ульму - Блок „Е“ від 8-12 год. модено, крім суботи.

Authorized by European Command Civil Affairs Div. APO 757 - AG 3837 - GEC-AGO - 11.III.48.

Authorization No. UNDP 220. Publisher Red. Malar P.

Druck: Ukrainische Zeitung, Neu-Ulm, Ludwigstr. 10,

ХТО

хоче за кордон?

Поради про закордонні подорожі, виїзд, пересилання вантажу за кордон:

Helmut Holzigel, Glessen (Hessen) Bismarckstr. 32

628-3